

ANTI-PEST- PROTOCOL

2021 - 2022

SAMENVATTING

Dit anti-pestprotocol beschrijft hoe de leerlingen, het team en ouders van Kindcentrum Juliana van Stolberg omgaan met het fenomeen pesten.

Beknopt staat beschreven wat onze uitgangspunten zijn om pesten te voorkomen en wat onze aanpak is om pesten te stoppen. Dit protocol is geformuleerd vanuit de wij-vorm: de leerlingen, het team en de ouders.

Joost van Dijk

Inhoud

Waarom een anti-pestprotocol?	2
Kanjercoördinatoren	2
Pesten voorkomen	2
De petten.....	2
Wat mogen wij, school en ouders, van elkaar verwachten?	3
Het signaleren van pesten.....	4
Onze aanpak om pesten te stoppen	4
Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag.....	6

Waarom een anti-pestprotocol?

Kindcentrum Juliana van Stolberg wil zijn kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Pesten vormt een bedreiging van die ontwikkeling. Pesten komt echter overal voor, dus ook bij ons op school. Wie dat ontkent, is ongeloofwaardig en neemt het pestgedrag niet serieus. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te voeren waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen.

Ons doel is dat leerlingen zich veilig voelen (sociaal, psychisch en fysiek). Hiervoor is het belangrijk een goed pedagogisch klimaat te scheppen in de klas en op het schoolplein. In Kindcentrum Juliana van stolberg werken wij met de Kanjertraining. De visie van de Kanjertraining vormt het uitgangspunt voor ons anti-pestprotocol. De Kanjertraining staat voor:

1. Wij willen te vertrouwen zijn
2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen
3. Wij geven het goede voorbeeld

In veruit de meeste gevallen lukt dit, maar soms is het gewenst om duidelijke afspraken te maken. Een van die duidelijke regels is dat wij met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat het niet altijd als vanzelfsprekend wordt ervaren, geeft aan dat we het kinderen moeten leren. Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten *leren* omgaan. Dit anti-pestprotocol is hierbij een handvat.

Kanjercoördinatoren

Iedere school is wettelijk verplicht om een coördinator aan te stellen op het gebied van het voorkomen en bestrijden van pesten. Bij ons op school zijn dat Rivka Gerrits en Maartje van Leuven, leerkrachten. Voor ouders en leerlingen is de leerkracht van de eigen groep het eerste aanspreekpunt. Er kan daarna altijd gekozen worden om de kanjercoördinatoren in te schakelen. De taak van de kanjercoördinator is als eerst de pestsituatie in kaart brengen. Vervolgens wordt er gezocht naar oplossingen. Hierbij heeft de kanjercoördinator een begeleidende rol. Daarna is er controle of het pesten echt gestopt is. De kanjercoördinator kan ook naar anderen verwijzen.

Pesten voorkomen

Voor het bespreken en oefenen van gedrag wordt, tijdens de schooldag, het materiaal van de kanjertraining ingezet. De petjes vormen hierbij een belangrijk hulpmiddel om op een respectvolle manier over gedrag te kunnen praten. Elke pet staat voor een bepaald gedrag. Kinderen zijn niet het gedrag van de pet, maar de petten staan voor de keuzes die de kinderen zelf kunnen maken. Kinderen wordt zo geleerd dat ze zelf verantwoordelijkheid dragen voor de gedragskeuzes die ze maken. Hieronder volgt een beknopte uitleg van de petten.

De petten

De witte pet is de pet van vertrouwen en jezelf zijn. Je toont respect voor jezelf en de ander. Als we allemaal onszelf zijn, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen ook in verschillende situaties. Je kunt jezelf zijn in combinatie met een andere kleur pet.

Wit en blauw: de blauwe pet staat voor kracht. Je durft ruimte in te nemen en vertoont leiderschapsgedrag. Je bent duidelijk, een doorzetter, geeft grenzen aan en je bent te VERTROUWEN.

Wit en rood: de rode pet staat voor humor. Je maakt grapjes die voor iedereen leuk zijn. Je bent vrolijk, denkt positief en bent te VERTROUWEN.

Wit en geel: de gele pet geeft ruimte aan de ander. Je bent vriendelijk, bescheiden, behulpzaam en te VERTROUWEN.

Wanneer de witte pet wegvalt, ontstaat er naar gedrag en komen we terecht in wantrouwen. De blauwe pet (krachtig gedrag) schopt, slaat, duwt en pest.

De rode pet (clownesk gedrag) maakt vervelende grapjes, lacht anderen uit en doet vaak mee met de blauwe pet.

De gele pet (onderdanig, angstig gedrag) doet zielig, zegt niets en kijkt naar de grond.

In het aanspreken van kinderen gebruiken wij pettentaal. De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken. Wat belangrijk is om te weten is dat een pet nooit aan een kind gekoppeld is. De petten gaan over gedrag en gedrag kun je veranderen. Een kind **doet** bijvoorbeeld op een gegeven moment als een rode pet, maar hij of zij **is** niet de rode pet. In rollenspellen oefenen wij gedrag.

Aan de hand van de smileyposter wordt er aangegeven welk gedrag wij wel en niet op school willen.

De kanjertraining leert ons dat alles wat we aandacht geven groeit. Vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij blijven (benzine geven). Op school maken wij leerlingen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven.

Wat mogen wij, school en ouders, van elkaar verwachten?

- Wij spreken met respect over en met elkaar.
- Wij zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en de school.
- Wij geven op een rustige manier de grens aan zodat de ander rekening met je kan houden.

Het signaleren van pesten

We maken onderscheid tussen plagen en pesten. Plagen is grappig bedoeld, hoewel het ook niet te lang moet doorgaan. Pesten is gemene dingen zeggen en doen tegen steeds hetzelfde kind.

Pesten kan gebeuren door woorden, uitsluiting, fysieke agressie, afpersing of vernieling.

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit zijn leermomenten waarbij het uitgangspunt is de grenzen en wensen aan te geven. Het last hebben van elkaar kan volgens onderstaande fases uitlopen tot pesten.

Fase 1: Het kind heeft last van de ander.

Wij leren de leerlingen om het rustig aan te geven en te vragen of de ander wil stoppen.

Fase 2: Het storende gedrag gaat door.

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen als het geen benzine krijgt.

Laat je klasgenoot alleen die vervelend doet en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt iets anders doen. Als je niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan ga je naar een volwassene die je kan helpen.

Fase 3: iemand wordt structureel lastig gevallen vanuit een machtspositie: pesten. Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten wij samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag en het herstellen van het vertrouwen.

De meeste kinderen die gepest worden, zijn vaak: angstiger, onzekerder, gevoeliger en stiller.

Hierdoor trekken ze zich terug of reageren ze soms wat aanvallend op anderen.

Pesters zijn vaak minder goed in het inleven in een ander. Of ze hebben zelf problemen waardoor ze iemand zoeken om zich op af te reageren. Meelopers kunnen dit pestgedrag versterken.

De groep omstanders is heel belangrijk in het veranderen van de peestsituatie. Zij kunnen helpen om het pesten te stoppen. Het pestende of gepeste kind zitten vaak beiden zo vast in een rol dat zij de situatie niet zomaar kunnen omgooien. Beiden moeten daarin geholpen worden. En de omstanders kan daarin een heel belangrijke rol spelen!

Onze aanpak om pesten te stoppen

Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een paar vuistregels die wij hanteren.

1. Denk aan alle rollen binnen het pesten

Wij, het team en de ouders van het kind dat pest, keuren het gedrag af. Gaat het gedrag door dan volgt er een consequentie.

Klasgenoten leren wij het pestgedrag niet te bekrachtigen (benzine geven). Als klasgenoot kun je een positieve rol spelen door de pester te helpen hem weg te halen uit de situatie en iets anders te gaan doen. Als klasgenoot kun je er ook voor kiezen voor de gepeste op te komen. Als omstanders/ buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen zij impliciet in met pesten. Kinderen die gepest worden, geven hun grens aan. Zoeken een maatje waar zij zich veilig bij voelen en negeren de pester. Helpt het niet? Dan gaan zij naar het aanwezig gezag.

2. Betrek de context

Het betrekken van ouders bij de normvorming en groepsproces is van groot belang, het versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kinderen door met vertrouwen te praten over klasgenoten, ouders en school. De groepsnorm is van grote invloed op het pesten. De groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep. Kijk naar elkaars kwaliteiten en benader elkaar positief of laat elkaar met rust. De status/populariteit mag niet vergroot worden ten koste van een ander.

Indien nodig betrekken wij andere personen (schoolcoach, wijkagent) om de pestsituatie te stoppen.

3. Wij, team en ouders, letten op de manier waarop wij dit doen.

Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Daarom is er geen excuus voor wangedrag. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffers niet altijd te scheiden zijn, dus noemen wij de kinderen ook niet zo. Kinderen worden namelijk niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader (negatief bekeken met wantrouwen) of slachtoffer (bestempeld als zwak en niet aanspreken op zijn/haar veerkracht).

Zo doen wij het wel:

- Wij zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Wij blijven met respect spreken over en met elkaar.
- Wij, ouders en team, geven hierin een goed voorbeeld.

Onmacht versus Onwil

Het uitgangspunt is dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis.

Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Op de hierop volgende pagina is stapsgewijs weergegeven hoe te reageren in beide gevallen bij grensoverschrijdend gedrag.

De kanjermethode kent een uitgebreid leerlingvolgsysteem (KanVAS), dat erkend is door de Cota en door de Onderwijsinspectie, welke wordt gebruikt om de sociale opbrengsten bij kinderen te meten. In de groepen 1 tot en met 8 vult/ vullen de leerkracht/leerkrachten twee keer per jaar een vragenlijst in. Het zijn vragen per leerling op het gebied van: gedrag, concentratie, motivatie, zelfvertrouwen, welbevinden, aanspreekbaarheid op gedrag, emotieregulatie, pesten en gepest worden.

Vanaf groep 5 vullen ook de leerlingen digitaal vragenlijsten in. Door dit te doen zie je hoe kinderen zich in het algemeen voelen. In een vroeg stadium kunnen veranderingen gesignaleerd worden. De uitkomsten van deze ingevulde vragenlijsten worden door de kanjercoördinatoren teruggekoppeld naar de leerkrachten. Wanneer blijkt dat er zorgen zijn rondom een leerling, worden ouders hiervan op de hoogte gebracht en stellen wij een plan van aanpak op om deze vervolgens uit te werken.

Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:
"Ik zie dat...", "Ik hoor dat...."

En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):
"Ik merk dat het ..., "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraagt naar de bedoeling van dit gedrag:
"Is het je bedoeling om...?" of "Wil je echt ...?"

Nee -> "Fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
"Hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
"Wat spreken we af?"

Ja -> "Meen je dat?"
"Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij Ja:

3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:
 - "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven...(materiaal)"
 - "Je hebt nu de keus...."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bijvoorbeeld:

- Dicht bij de leerkracht laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten lestijd een gesprek voeren met het kind.

De leerkracht vraagt nogmaals naar de **BEDOELING**:

- "Was het jouw bedoeling om ...?"
- "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan maken
- Eventueel goedmaken/herstellen
- Ouders worden geïnformeerd

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders worden gebeld voor een gesprek op school
- Kind uit de klas

Gesprek met ouders:

Keuren ouders het gedrag goed?

Nee

Hulp aanbieden
Passende plek indien nodig
Samen plan van aanpak maken
2 klassen hoger/lager
Kind dichtbij leerkracht

Nee, maar

Smileyposter
'Er is geen excuus voor wangedrag'
'Wilt u dat uw kind...?'

Ja

Grenzen school aangeven (Smileyposter)
Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
Is dit de juiste school voor u?
Schorsen
Gedrag verandert niet? Vervangende school